

Міністерство освіти і науки України
Полтавський державний аграрний університет

ФАКУЛЬТЕТ
ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ

ПДАУ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ

VI Всеукраїнська науково-практична конференція.

присвячена 25-річчю заснування факультету обліку та фінансів ПДАУ
та пам'яті його першого декана д. е. н., професора Опрі А.Т.

(5 грудня 2023 р.)

м. Полтава 2023

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»: збірник матеріалів
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (5 грудня 2023 р.)*

УДК 33: 167.1

А 43

Рекомендовано до друку вченою Радою факультету обліку та фінансів Полтавського державного аграрного університету (протокол № 4 від 20.11.2023 р.).

Редакційна колегія:

– **Безкровний О.В.**, к. е. н., доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Дорогань-Писаренко Л. О.**, к. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Зоря О. П.**, д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Перерва П. Г.**, д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»;

– **Томілін О. О.**, д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Бражник Л. В.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Єгорова О. В.**, к. е. н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Кубецька О. М.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;

– **Остапенко Т. М.**, к. е. н., доцент, доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;

– **Лега О. В.**, к. е. н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету.

Актуальні питання сучасної економічної науки : збірник матеріалів VI Всеукр. наук.-практ. конф., присвяченій 25-річчю заснування факультету обліку та фінансів ПДАУ та пам'яті його першого декана д. е. н., професора Опрі А.Т., 5 грудня 2023 р. Полтава : ПДАУ, 2023. 416 с.

До збірника матеріалів VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні питання сучасної економічної науки» ввійшли результати міждисциплінарних теоретичних та прикладних досліджень актуальних проблем української економіки.

Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не розділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

© Колектив авторів

© Полтавський державний аграрний університет

ЕНДОГЕННІ РИЗИКИ СПРОЩЕННЯ ОБЛІКУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЗИЧНИХ ОСІБ-ПІДПРИЄМЦІВ Дивнич Анатолій.....	246
МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА Казан Тетяна	249
ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ СПЕЦОДЯГУ ЯК МАЛОЦІННОГО АКТИВУ Кіріченко Ігор.....	252
ОСОБЛИВОСТІ АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В УКРАЇНІ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА Король Анастасія	254
ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТА В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ Лега Ольга, Яловега Людмила, Прийдак Тетяна.....	257
УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У СИСТЕМІ ЗАПОБІГАННЯ БАНКРУТСТВА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ Крутько Станіслав, Павленко Олександр, Проценко Ігор.....	262
ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ТА ПРОЗОРИСТЬ Пискун Єлизавета, Горбань Анастасія	265
АУДИТОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ Толмач Анна	268
ПЕРВИННИЙ ДОКУМЕНТ ЯК ОБ'ЄКТ СУДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У КОНТЕКСТІ ЗАКОНОДАВЧИХ ЗМІН Олексієнко Тетяна	270
РОЗПОДІЛ ВИТРАТ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ ЗА МЕТОДОМ НА ОСНОВІ АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ Сук Петро.....	272
РОЛЬ ТА ОКРЕМІ ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ВОЄННОГО СТАНУ Фербей Галина	275
ІНФОРМАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА- ОПЕРАТОРА СИСТЕМИ РОЗПОДІЛУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ Цебень Руслан	278

**УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У СИСТЕМІ ЗАПОБІГАННЯ
БАНКРУТСТВА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Крутько Станіслав,

здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії

Павленко Олександр,

здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії

Проценко Ігор,

здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії

Полтавський державний аграрний університет

Науковий керівник: Єгорова Олена, к.е.н., доцент

Управління ризиками – управлінська діяльність, спрямована на класифікацію ризиків, ідентифікацію, їх аналіз та оцінку з метою розробки шляхів захисту від ризиків.

Це сукупність заходів, які покликані знизити невизначеність результатів діяльності, знизити ціну досягнення мети. Застосування групи методів управління ризиками дозволяє оцінити розмір можливих втрат. Саме аналіз та оцінка ризиків узгоджують два протилежні прагнення – максимізації прибутку та мінімізації ризиків.

Основними етапами управління ризиками є:

- виявлення джерел виникнення ризиків та основних факторів, що можуть вплинути на зміну фінансового стану домогосподарства;
- визначення максимально допустимої межі ризику;
- розрахунок ймовірних втрат від настання ризиків;
- розроблення системи антикризових заходів (превентивних, обмежуючих, компенсуючих);
- розрахунок економічної ефективності різних варіантів антикризових заходів та прийняття рішення про їх реалізацію у практичній діяльності.

Знизити рівень ризиків та компенсувати заподіяну можна наступними методами:

1. Найпростішим методом запобігання негативним наслідкам ризиків є формування на підприємствах спеціального фонду ризику за рахунок прибутків і використання його в екстремальних випадках. За своєю природою страхування являє собою попереднє резервування ресурсів, які призначені для спрямування на компенсації збитку від очікуваного прояву різних ризиків. Економічна сутність страхування полягає у створенні резервного (страхового) фонду, відрахування в який для страхувальника є значно меншими за суми очікуваного збитку і, відповідно, страхового відшкодування. Цей метод також називають самострахуванням підприємства. Створення такого фонду доцільно у тих випадках, коли вартість майна відносно незначна, а прибутки від виробничо-господарської діяльності підприємства досить суттєві.

Формування резерву на покриття непередбачених витрат є одним зі способів управління ризиками, що передбачає встановлення співвідношення між

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»: збірник матеріалів
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (5 грудня 2023 р.)*

потенційними ризиками, що впливають на вартість активів, і розміром витрат, необхідних для подолання збоїв у виробничому процесі.

2. Повне або часткове страхування ризиків від негативного впливу непередбаченої ситуації. Страхування не ставить за мету зменшення ймовірності прояву ризиків, а націлені переважно на відшкодування матеріального збитку від можливої реалізації ризиків.

3. Уникнення можливих ризиків – найефективніший спосіб профілактики, що полягає в наступному:

а) відмова від господарських операцій, рівень ризику щодо яких дуже високий і не відповідає критеріям фінансової політики господарства;

б) зниження частки позикових коштів у господарському обігу, що дозволяє уникнути втрати фінансової стійкості;

в) збільшення ліквідності активів за допомогою збільшення частки оборотних активів у загальній їх сумі, що дозволяє уникнути ризику неплатоспроможності.

4. Мінімізація ризиків здійснюється шляхом, який неможливо уникнути повністю:

а) отримання від покупців гарантій у погашенні боргу;

б) скорочення переліку безпідставних форс-мажорних обставин у контрактах із партнерами, що дозволить підвищити фінансову відповідальність за невиконання обов'язків, а отже, знизити комерційний ризик.

5. Диверсифікація ризиків – можливе зменшення сукупного ризику шляхом розподілу вкладень і/або зобов'язань. Сутність диверсифікації полягає у зниженні максимально можливих втрат за одну подію, проте при цьому одночасно зростає кількість видів ризику, які необхідно контролювати. Диверсифікація є одним з найбільш популярних механізмів зниження ринкових і кредитних ризиків під час формування портфеля фінансових активів, портфелів банківських позичок і пасивів.

Способи диверсифікації ризиків:

а) диверсифікація різновидів діяльності передбачає використання альтернативних можливостей отримання доходу і прибутку від різноманітних господарських і фінансових операцій;

б) диверсифікація постачальників товарів передбачає встановлення зв'язків з різними партнерами для поставки основних груп товарів;

в) диверсифікація асортименту товарів, які реалізуються, тобто включення до асортименту підприємства товарів в рамках окремих товарних груп з протилежною спрямованістю попиту, що дозволяє мінімізувати ризик у період погіршення кон'юнктури товарного ринку.

б. Лімітування ризиків в операціях, які можуть виходити за встановлену допустиму межу ризику.

Ризик лімітується шляхом встановлення певних нормативів:

а) максимальний обсяг господарської операції із закупівлі сировини, матеріалів, запчастин тощо в одного постачальника;

«Актуальні питання сучасної економічної науки»: збірник матеріалів
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (5 грудня 2023 р.)

- б) допустимий розмір використання позикових коштів;
- в) максимальний розмір депозиту, розміщеного в одному банку тощо.

7. Хеджування валютного ризику – це захист коштів від несприятливого руху валютних курсів. Його сутність полягає у фіксації поточної вартості коштів за допомогою укладення угод на ринку.

8. Попередження ризиків за допомогою створення спеціалізованих структурних підрозділів управління ризиками, формування резервів на покриття можливих збитків або завчасного фінансування венчурних програм і проектів розвитку.

9. Дисипація ризику – розподіл загального ризику шляхом об'єднання (з різним ступенем інтеграції) з іншими учасниками, зацікавленими в успіху спільної справи. Підприємство має можливість зменшити рівень власного ризику, залучаючи до розв'язання спільних проблем як партнерів інші підприємства і навіть фізичні особи. Для цього можуть створюватися акціонерні товариства, фінансово-промислові групи, підприємства можуть придбавати або обмінюватися акціями один з одним, вступати у різні консорціуми, асоціації, концерни.

Список використаних джерел

1. Dorohan-Pysarenko L., Rebilas R., Yehorova O., Yasnolob I., Kononenko Z. Methodological peculiarities of probability estimation of bankruptcy of agrarian enterprises in Ukraine. *Agricultural and Resource Economics*. 2021. Vol. 7. No. 2. Pp. 20–39. <https://doi.org/10.51599/are.2021.07.02.02>.

2. Дорогань-Писаренко Л.О., Єгорова О.В., Яснолоб І.О. Методичні підходи до оцінки ймовірності банкрутства українських підприємств. *Причорноморські економічні студії*. 2022. Вип. 76. С. 209-216. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.76-30>.

3. Дорогань-Писаренко Л.О., Єгорова О.В., Яснолоб І.О. Особливості оцінки ймовірності банкрутства аграрних підприємств в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 68. С. 223-231. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct68-39>.

4. горова О.В., Дорошенко А.П., Кононенко Ж.А. Фактори розвитку фінансової кризи аграрних підприємств. *Modern economics*. 2020. № 20(2020). С. 99-104. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V20\(2020\)-16](https://doi.org/10.31521/modecon.V20(2020)-16). URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/factors-of-the-development-of/>.

5. Yehorova O., Dorohan-Pysarenko L., Chip L., Tyutyunnik M. Assessment of entrepreneurial risks in agriculture. *Technology audit and production reserves*. № 1/4(45), 2019. С. 4-10.